

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep.
0032 Oslo

Deres referanse

Vår referanse
18/00004-37

Vår dato
08.05.2018

Hørings svar- Rapport fra ekspertutvalget som har vurdert nye oppgaver til fylkeskommunene

Fellesorganisasjonen (FO) er fagforening og profesjonsforbund for 28.000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere. Våre medlemmer jobber på ulike områder innen kommunalt, fylkeskommunalt og statlig nivå og i privat virksomhet.

Generelle kommentarer

FOs medlemmer og fylkesavdelinger er, direkte eller indirekte, berørt av kommune- og regionreformen, og de strukturelle, organisatoriske og praktiske endringene reformen fører til.

FO ønsker innledningsvis å kommentere de overordnede føringene som ligger til grunn for ekspertutvalgets vurderinger og forslag. Utvalgets vurderinger er basert på at overføring av oppgaver og ansvar fra statlig til fylkeskommunalt nivå skal bidra til tydeligere ansvarsfordeling, mer effektiv ressursbruk og bedre tjenester til innbyggere og næringsliv.

Flere oppgaver og større ansvar til fylkeskommunen er en naturlig konsekvens av regionreformen og ny fylkesstruktur. FO mener dette vil bidra til å styrke fylkesdemokratiet, desentralisere makt og tydeliggjøre fylkeskommunenes politiske ansvar. Fylkeskommunen kan i større grad enn i dag støtte opp under kommunenes utviklingsarbeid og bidra med fagkompetanse og veiledning på områdene de får ansvar for.

Ekspertutvalget problematiserer ikke konsekvensene av de foreslåtte endringene og det faktum at om lag 4760 årsverk blir direkte berørt av forslagene. FO mener videre arbeid med reformen, ytterligere utredninger og desentralisering av oppgaver forutsetter at fagorganisasjonene involveres og at det legges opp til prosesser som ivaretar arbeidstakere som blir berørt av omstillingene. Opparbeidet kompetanse, både på system- og individnivå, må ivaretas og videreføres på en god måte, så ikke verdifull erfaring og kompetanse går tapt.

FO

Besøksadresse:
Mariboestgt. 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
02380

Telefaks:
94 76 20 18

e-post:
kontor@fo.no

www.fo.no

Bankgiro:
9001.06.35674

Bankgiro kontigent:
9001.08.71394

Foretaksnr.:
870 953 852 MVA

FO kommenterer rapportens del 5 Helse og levekår; kapittel 18 Folkehelse, 19 Spesialpedagogisk støtte til skoleelever, 20 Barnevern, 21 Familievernet og 22 Spesialisthelsetjenesten.

18 Folkehelse

Ansvar for folkehelsearbeidet er i dag spredt på mange ulike aktører; Helse- og omsorgsdepartementet, Helsedirektoratet, Folkehelseinstituttet, fylkesmennene, fylkeskommunene og kommunene. Fylkeskommunen og Fylkesmannen har til dels overlappende ansvar i folkehelsearbeidet. Med dagens organisering kan ansvaret og oppgavene virke uoversiktlig og fragmentert.

Utvalgets vurdering er at det er behov for å samle ansvaret og kompetansen på området til ett organ. Fylkeskommunen som politisk organ, i kraft av sin regionale samfunnsutviklerrolle, bør få et større og mer helhetlig ansvar for denne oppgaven.

FO støtter utvalgets forslag om at Fylkesmannens oppgaver på folkehelseområdet overføres til fylkeskommunene, med unntak av oppgaver som gjelder tilsyn. Fylkesmannen må beholde sitt tilsynsansvar.

19 Spesialpedagogisk støtte til skoleelever

Utvalget mener de nye fylkeskommunene vil ha kapasitet og kompetanse til å ivareta hoveddelen av Statped's støttetjenester overfor kommunene. En overføring vil bygge opp under de PP-faglige miljøer fylkeskommunene allerede har, og støtte opp under ansvaret for videregående opplæring. Utvalget foreslår å overføre oppgaver knyttet til veiledning og støttetjenester overfor kommunene og PPT til Fylkeskommunen. Spesialskolen i Skådalen overføres til Oslo kommune som da må ivareta et landsdekkende tilbud. Statped legges ned.

FO mener de foreslåtte endringene må vurderes i sammenheng med varslede endringer i opplæringsloven. Videre må nylig utgitt rapport om inkluderende fellesskap for barn og unge, og høringsuttalelsene knyttet til disse vektlegges før det tas endelig stilling til eventuell overføring av oppgaver.

20 Barnevern

Bufetat:

Ekspertutvalget foreslår at Bufetats ansvar for institusjoner og fosterhjem overføres fra staten til fylkeskommunene, og at en overføring av ansvar for kommunalt barnevern til fylkeskommunene utredes nærmere. Utvalgets begrunnelse er at dette vil styrke og samle små fagmiljøer i barnevernet, at dagens samhandlingsutfordringer mellom 1. og 2. linjetjenesten i barnevernet vil opphøre og at fylkeskommunene da kan se hele tiltakskjeden i barnevernet.

FO er positiv til å utrede en overføring av Bufetats ansvar for institusjoner og fosterhjem til fylkeskommunene. FO mener imidlertid at dersom oppgaver og ansvarsområder skal overføres fra Bufetat til fylkeskommunene forutsetter det at utviklet kompetanse og veletablerte tjenester og rutiner blir ivaretatt, videreført og videreutviklet.

FO ser en økende tendens til bruk av anbud og konkurranseutsetting av barnevernstjenester. Dette skaper usikkerhet og lite forutsigbarhet for barna, deres familier og for ansatte. Vi mener barnevernet i større grad må baseres på drift i egen regi og være basert på langsiktige avtaler, som sikrer stabilitet, faglighet og kvalitet i tjenesten.

Bufetat har i dag ansvar for omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere under femten år. I utvalgets forslag framgår det at plasseringen av omsorgssentrene ikke er vurdert i detalj, men de legger til grunn at ansvaret skal forbli statlig, på lik linje med statlige asylmottak.

FO har tidligere uttrykt bekymring for at mindreårige asylsøkere ikke får den samme behandlingen som norske barn uten omsorgspersoner. FO mener det vil være uheldig å beholde omsorgssentrene under statlig forvaltning dersom ansvaret for institusjoner og fosterhjem overføres til fylkeskommunene. I den videre utredningen må omsorgssentrene, og ansvaret for disse, ses i sammenheng med plasseringen av ansvar for institusjoner og fosterhjem.

En betydelig andel barnevernspedagoger og sosionomer ansatt i Bufetat og kommunalt barnevern er organisert i FO. Om lag 1600 ansatte i Bufetat og 1500 ansatte i kommunalt barnevern. Vi forventer derfor å bli involvert i videre arbeid med utredning og eventuelle omstillingsprosesser.

Kommunalt barnevern:

I arbeidet med utsatte og sårbare barn og deres familier er det ofte behov for å jobbe på flere områder samtidig. For å få til gode løsninger og en helhetlig tiltakskjede har barneverntjenestene utstrakt tverrfaglig og tverretattlig samarbeid med andre tjenesteområder i kommunen. God kjennskap til kommunens tjenester og kunnskap om lokale forhold er viktig for barnevernets arbeid. FO mener derfor at det løpende barnevernsfaglige arbeidet må ligge på kommunalt nivå, nærmest mulig dem tjenesten er til for. FO mener en overføring av kommunalt barnevern til fylkeskommunen vil bryte med nærhetsprinsippet.

Utvalget peker på at også etter kommunereformen vil mange kommuner ha store utfordringer knyttet til kapasitet og kompetanse i barnevernet, med risiko for at de ikke klarer å gi et forsvarlig tilbud til barn som trenger det. Utvalget mener det kan være tid for en utredning av om ansvaret for barnevernet bør plasseres hos fylkeskommunene.

FO er enig i utfordringene utvalget påpeker, men vi tror ikke en barnevernsreform og overføring av kommunalt barnevern til fylkeskommunene vil løse utfordringene. FO har gjentatte ganger påpekt behov for økte ressurser og flere stillinger i barnevernet, og mener det ville gitt et nødvendig og lenge etterspurt løft til kommunalt barnevern.

Barne- ungdoms og familiedirektoratet (Budir):

Utvalget mener at man ved å beholde Bufdir som fagdirektorat for barnevernet kan bidra til en mer samlet og målrettet kunnskapsutvikling på feltet. De foreslår at dette utredes nærmere.

FO mener det er positivt om Bufdir sin rolle som fagdirektorat for hele barnevernet styrkes og videreutvikles for å fremme god kvalitet og kunnskapsbasert praksis i barnevernet. Direktoratets rolle med å formidle forskning og utvikle faglige anbefalinger på barnevernområdet, samt gi faglige råd og veiledning til første- og andrelinjen, er svært viktig. Avgrensing- og samarbeid med høyskole- og universitetssektoren og forskning må være avklart og fungere parallelt.

21 Familievernet

FOs medlemmer i familievernet har uttrykt bekymring for at en overføring til fylkeskommunal styring kan gi faglig svekkelse av tjenesten. Familievernet er et spesialisert lavterskeltilbud til familier i krise, ofte med sammensatte og kompliserte problemstillinger. Tilbudet er gratis og det kreves ikke henvisning for å få avtale. Familievernets posisjon er unik, tjenesten er lett tilgjengelig og når ut til mange. Fagmiljøet er lite, men den spesialiserte faglige kompetansen er høy.

FO mener familievernet har en spesiell rolle og tilbyr tjenester som bør bestå i sin nåværende form, uavhengig av om de er underlagt statlig eller fylkeskommunal styring.

FO mener en utredning av overføring av ansvaret for familievernet til fylkeskommunene må vurderes sammen med overføring av Bufetats ansvar for institusjoner og fosterhjem.

22 Spesialisthelsetjenesten

Utvalget ser behov for en vurdering av om sykehusorganiseringen må inngå i arbeidet med ny regionreform. Utvalget stiller spørsmål ved om spesialisthelsetjenestene bør tilpasses regionale forhold og i større grad underlegges regionalpolitiske prioriteringer. De anbefaler at organiseringen av sykehusene vurderes på nytt, og at en fylkeskommunal modell da bør inngå i vurderingene. Utvalget mener blant annet at nye fylkeskommuner får en størrelse som gjør dem bedre i stand til å drive sykehusene, enn dagens fylkeskommuner.

FO mener sykehusstrukturen må være underlagt demokratisk styring og kontroll, og drives av det offentlige. Målet for spesialisthelsetjenestene må være å sikre likeverdige tjenester uavhengig av sosial bakgrunn, økonomi og geografisk bosted.

FO er positiv til en bredere utredning av om ansvaret for sykehusene og spesialisthelsetjenestene bør legges til fylkeskommunene.

Med vennlig hilsen

Sign
Mimmi Kvisvik
Forbundsleder

Sign
Allis Aresdatter
Rådgiver